

Proprietar:

Vad. Iul. LUDOVIC VAKÁR

Inreg. la Tribunalul Ciuc, sub
N. 11940—1938. Dos. No. 27.

CSIKI LAPOK

(ZIARUL CIUCULUI)

Redactor responsabil:
VICTOR RÉSZEGH
Inginier-Agronom

Nyugalom és fegyelem.

A nyugalom és fegyelem nemcsak fogalmak, de valóságos erények is. Egyéni erények és közösségi erények. A nyugalom nélkülözhetetlen kelléke a zavartalan és fennakadás nélküli munkának, a fegyelem pedig építő és összetartó erő. A nyugalom és fegyelem légkörében mindenki teljes öntudattal és határozottsággal végzi mindennapi és végzetési teendőjét, mert úgy érzi, hogy nincs körülötte semmi zavaró körülmény, amely tevékenységében bármiképpen is befolyásolhatná.

Ezeknek az erényeknek megszerzése és biztosítása pedig kizárólag önmagunktól függ. Attól a lelki egyensúlyozottságtól, hogy legyenek az idők bármilyen feszültek és nyugtalanítók, mi távol tartjuk magunkat minden idegesítő jelenségtől és nem engedjük lelkünket azoktól befojásoltatni.

Európa olyan részben élünk, amelyet szerencsésen elkerültök a történelem viharai és kavargásai. És éppen ebből a tényből kiindulva kell lelkünket megedzeni a nyugalom és fegyelem határozottságával. Mindenkiére nézve áll ez a tétel, — többségiekre és kisebbségekre nézve egyaránt. Azokra azonban, akik a magyar kisebbség egységébe tartoznak, különösen parancsoltó szükségesség, hogy kerüljenek minden felesleges politizálást és életük legfőbb és egyetlen parancs szava legyen: *folytatni a munkájukat, ott és abban a keretben, ahol vannak.*

A nyugalom légköre úgy alakul ki és szilárdul meg, ha önmagunk fegyelmezetten tudunk és akarunk viselkedni. Ha távol tartjuk magunkat mindenféle, a legtöbb esetben felelőtlen és alaptalan híreszteléstől, ha megérezzük, hogy a *munka üteme nem tűrhet fennakadást és megzavarást*, hanem az egész embert és egész lelket kíván és azt is kap.

A Magyar Népközösség vezetői mindig is ezt az elvet hirdették.

Az, hogy a kis emberek és egyének a maguk elszigetelt köreiben tartásuk távol magukat minden politizálásól. A magyarság állásfoglalásait egységesen kialakítani és a fennálló államrenddel tökéletes összhangba hozni, az esetleg felmerülő kisebb-nagyobb surlódásokat megoldani és elsimítani a közösségi életet betetőző nagy szervezet, a Népközösségi arcvonal van hivatala. Az a szervezet, amelynek élén hivatott vezetők állanak, akik állandóan nyomon kísérik a kisebbségi élet váltakozásait, kapcsolatot tartanak a keretükbe tartozó tömegekkel, számon tartják annak szakmai, társadalmi és közösségi megnyilvánulásait, egységbe foglalják azokat a megfelelő formában és keretek között viszik esetről-esetre az illetékes felsőbb állami fórumok elé. Munkájuk azonban nélkülözhetetlenül megkívánja a bennük való bizalmat, a fegyelem és összetartás érzését és a nyugalom légkört.

A vezetőkhöz való alkalmazkodás olyan kelléke a közösségi életnek, amelynek fontosságát és szükségességét kellőképpen soha sem lehet kiemelni, bár tulajdonképpen erre nem is volna szükség. Ennek az öntudatos fegyelmi érzésnek, ennek a belső és kifelé is mindig megnyilvánuló egységnek ugyanis természetesen és önmagától kellene megszületnie.

A mai feszültséggel teljes idők kétségtelenül lehetnek befolyással az emberi lelkületre, hiszen a kavargó hírek özönében valóban nehéz a higgadt fejlel való gondolkodás és a biztos tájékozódás. De ennek megvan a megfelelő gyógyszer. *Figyeljünk azokra, akik az élen állnak és hidjuk el nekik, hogy teljesen felelősségérzettel intézik az egyetemes kisebbségi magyarság ügyeit.*

Egyéni kedvezményeseknek, ötlesterülő elhatározásoknak, kapkodásoknak és idegesség-

geknek nincs és nem lehet itt helye. *Céltudatos és mindenre kiterjedő, egységes irányvezetésre van szükség és a Magyar Népközösség vezetői éppen ezt az elvet vallják és követik.* Számunkra tehát nincs más feladat, mint igazodni ehhez az irányvonalhoz és a nyugalom és fegyelem építő erejét mutatni. Megmutatni azt, hogy az állami keretekbe beilleszkedett, hűséges, dolgozó, becsületos szándékkal munkálkodó polgárok vagyunk, akik mindennél fontosabbnak tartjuk a munka zavartalan folytatását. És ha így osekleszünk mindennapi teendőink és tevékenységünk elvégzése a történelem minden kavargása között is simán haladhat tovább a maga kiszabott útján, a fegyelem és nyugalom zavartalan légkörében.

Utban az ég felé.

XIV.

Kedvenc sportom: a térdhajítás és térdelőállítás.

Szabadunkat kíváncsian jellemezi a testedzés lása. Soha annyira nem kultiválták a gimnasztikát, a sportot mint napjainkban. Reggel a rádió ütemére az agyban, vagy a földön kerdőzet veszi a svéd-torna, alig nyelik le a reggelt, már eljutnak tennisen, délután várja a sportpálya: labdarúgás vagy a szerény tekésés. Telen a játékos, a korcsolyázás, tavasszal, ősszel a lovasszony, kerékpározás. Minden évszaknak megvan a maga testedző sportja, fő az, hogy a tréningből, a gyakorlatból ki ne jöjjenek. A gaadagabbak a költségesebb sportot űzik, ami pénzbe is időbe is kerül: vadásznak, halásznak, madarasznak. Ő tálat is fejlődött az etikai minden sportban. Mi sem bizonyítja jobban, mint az utolsó olimpius. Megdöbbent, megismosodott a mai ifjúság, mert nagy súlyt fektet a tornára, ezí tartva, hogy ép testben ép lélek lakozik. Nincs csak a férfi fiatalok, hanem a leányifjúság is tekesedik a sportért. Egy-egy verseny alkalmával a pályát ellopja a néző közönség, mindenki idegfelesen néz, figyel, vigyan, drukkol a játékosoknak. Mikor a rádió versenymerköseket közvetít, nemcsak a fiatalok, hanem az öregrendőselek is feszült figyelemmel gubasztanak a hangszóró mellett s lesik, várják az eredményt. Sokszor a nagymérvű sportolás a szellem hátrányára van, mert a fiatalok nem tanul, szelvé, esse rajta fűg. Maakor meg a nagy bevületli márkóvadászok figyelmen kívül hagyja az udvarlanság szabályait, kissé durvítja a jellemeit, mákor meg a győzelem kivívásának a lása a partnerek lábát sem veszi észre és tekintetbe s határozott kirugással benne — csontot tör.

A sport okvetlenül szükséges és fontos. Amióta fellamertek ennek nagy horderejét, egészségesebbek ifjaink, megasúnt a becsületesség, életre neveik őket azonban itt is áll a klasszikus elv: nequid nimis! Semmit se szerfőött túlságosan! Mint mindent, úgy a sportot is okkal-móddal kell folytatni. Omne, quod est nimium, vertitur in vitium: minden túlság hiba, vétség.

A sport nagy hanguan hirdeti: ép testben ép lélek. Ez szép, nemes és igaz cél. Anonban az ép test a lelket nem tudja éppé, széppé tenni, ha nem foglalkoznak vele. Amint a mai sport főleg a testedzést tünté ki főcéllul, jóformán kizárólagosan ezt is végzi, közben időt nem nagyon hagy a szellemedzésre, még kevesebb a lélekfejlesztésre s finomításra. Láttunk figyelmen kívül hagyott fiatalokat, de láttunk mellette gyenge bizonyítványokat. Sokszor a versenyek, vásár és ünnepnap délelőtti jelen s délutáni jelenek folytak le, még a gyakorlatok is, így templomba nem mehetnek, lassankint elszaknak ettől. Megadjuk a testnek, ami a testé, de Istennek s a léleknek nem ami őket megilleti. Ha be-mennek a templomba, nics türelmük egy helyen ülni, inkább hátul adogálnak. Akiknek minden ismüt hajtlik, valahogy Isten templomában felmondja a szolgálatot: térdhajítás, térdelőállítás már nem illik nekik, nics inyükre. És a sport egyoldalú fejlesztésének szomorú hatása és hajtása. Pedig vasónyásra hogy tudnak térdelni, földre bukni és hasalni, csak Istenről sajnálják a tiszteletadás. Ha tessik is egyszerű térdelőállítás, vagy balterelés az, ahogy a szidők Jénust csufo-lták, úgy tessznek a katolikus emberek is. Hogy tudnak földre borulni, térdre csuszni a felsőbbbegek előtt, mennyire tisztelnek, kétről hajlonganak emberek előtt, csak hogy kegyelket megnyerjék, Isten előtt pedig érséketlenek maradnak. O'Connell Dávid ír nagy államférfi oly bölcsen jegyezte meg: "Térdem állvs magasabb és hatalmasabb vagyok, mint mikor a heretären fel-emelt karokkal jelenek meg". Lavalliere Éva kedvenc sportot üsöt: a térdhajítást és térdelőállást, ezzel tes-tet is edzette, de lelket is gyakorlatostatta. Isten előtt meghódolt, mert azt az egésséges elvet vallotta: ép lélek ép testet bízott.

Kőrösi Lajos.

„Szövetkezeti gazdaság-rendszer“

(Szeljegyzetek)

III.

Sürgösen korszerűsíteni és gépsíteni kell a termelési módszerekben évtizedekkel elmaradt mezőgazdaságunkat, hogy emíttal sokkal alacsonyabb önköltséggel termelhesse. Miután a kereskedelem szövetkezesítésére nem ad akkora jövedelem többletet, hogy az lehetővé tenné a mezőgazdaság átstruktúrázását, át kell venni a meglévő iparágakat és a helyi adottságoknak megfelelő új iparágakat kell létesíteni szövetkezeti alapon. Ezt mondja a „Szövetkezeti gazdaság-rendszer“ szerzője.

Tekintsünk el előbbi „kötődéseinkről“ és vegyük a fenti elképzelést vita nélkül elfogadhatónak. Sőt legyünk a szerzővel szemben a legmesszebbmenően gavalterok! Ne vitatkozzunk a szövetkezeti rendszernek az ő elképzelése szerint való felépítéséről. Ne mondjuk, hogy szövetkezeti rendszert felülírni lefelé nem lehet kipiténi, mert ez homlokegyenest ellenkezik a szövetkezeti eszmével. Ne állítsuk, hogy a „Gazdasági ccauc-ntesemény“ a szerző elképzelése szerint légtüres terben mozogva, mert a szövetkezeti törvény mai formájában ilyen nem ismer. Egy törvény keretében nyert bármilyen fokú autonómia nem jelenik soha azt, hogy az autonóm szerv a törvényt saját tetszése szerint, igényeknek megfelelően megváltoztathatja. Vegyük úgy, hogy „kerületi szövetkezetek“ a cikkirő által elkép-zelt formában már megvannak.

„A kerületi szövetkezet első teendője az, hogy (drágságárat bérrel (később vásárol) a székelyen. Ide fogják szállítani a volt közbirtokosságok minden evi erdővagterületének famennyiségét. — Volt közbirtok-ságok? (A Cs. N. hozzászólója egy a szász ellen bis-tosra fogad, hogy ezen a ponton ismét tess egy kis „közönség“. Ördög van, hogy kitalálta, t. i. már) kezd uasmas lenni, hogy összes kezd és haladó apostolaink, napmentóink a „bíró“ prédikátorok általés anyagbalmával és fanatizmusával vetik magukat közbirtokossá-gaikra. Hol purifikálni, hol menteni akarják az a székely kösvagyont, sméhez nekik nagyon keves, mond-hatnak semmi köztük nics, de ami nem is volna a legfőbb hiba, ha a kérdés alapfogalmával legalább annyira tisztában volnának, amennyi tájékozódást egy-aszert előváására nyújthat Dr. Pál Gábor hitűndő tanul-mánya közbirtokosságainkról. Ha ismernek e vagyon történelmi fejlődését, jogi szerkezetét, több meggondo-lással nyuinanak a kérdéshez.

Annak, aki közbirtokosságaink szövetkezetekké való átalakításának kérdéssel foglalkozni akar, tudnia kell legalább annyit, hogy ennek a székely vagyon-komplexumnak jelenleg legerősebb jogi alapja, amit minden erőnkkel védünk kell, az a tény, hogy a könbirtokossági vagyonok közösen használt magántulajdo-mok. Tehat mielőtt szövetkezetébe való átalakulásukról beszélhetnénk, azt kell megvizsgálni, hogy egy szövet-kezeti rendszerben, amely nem elméleti elképzeléseken, hanem tényleges törvényeken, gyakori változásokat sen-vedő törvényeken épül föl, az az alapelv gyakorlatban hogyan érvényesülne.

Megbízható híréről jövő, kiváló jogi szakvélemény és a jelenlegi szövetkezeti gyakorlat ismert eredményei-nek figyelembe vétele után szabad ezzel a kérdéssel foglalkozni, hacsak közbirtokosságainknak nem a kísérleti anyul szerepet szánjuk. Ezt a kötelező előzetes gondos-ágot a kérdést illetőleg nem látjuk a „Magyar Lapok“ cikatrójánál. Ilyen felültesen előkészíteti expedícióra a nyakszörös vasselye nélkül nem vállalkozhatunk.

Maga legalább elméleti sikon vegyünk részt a sztratoszfara repülésben. Képe-jük el, hogy könbirtok-ságaink átalakított szövetkezetekké és egyöntetű lelkességgel beolvadtak a kerületi szövetkezetekbe. Itt nálunk Gyergyóban, éppen úgy, mint vármegyénk többi részében a legjobb szakemberek, a legmárkásabb kör-életi férfiak jegyzik a szövetkezetet. Minden a legpompasabbban stimmel. De... „Önkénytelenül is felvetődik a kérdés, honnan vesszük az ilyen nagyszabású elgon-dolások keresztülviteléhez a szükséges összegeket.“

A szerző azt mondja, hogy ez nem annyira kézs-pénz, mint inkább szerveneti kérdés. Kár, hogy a „Szövetkezeti gazdaság-rendszer“ anyagi felépítéséről nagyon sporol az anyaggal. A felsorolt anyagi alátá-masztás igen soványanak látnak. „Tökébre nagyobbbrásat megítélés és elszámolás-hitel alakjában lesz aszük-ség“ — ezt mondja. Való igaz, hogy ma a kereskede-lomban és iparban, főleg a falparban nagy szerepet játszik ez a két lékepotító lehetőség, de ezek egyrészt a szorosán vett üsmit-tőkét nem helyettesíthatik, más-részt pedig e hitelek élveszjét olyan függő helyzetbe hozzák a hitelesővel szemben, amilyent egy szövetke-zet sem vállalhat akkor, amikor azsal a kítűntött céllal-bont számolt, hogy a „kartelek és trüantök erős sverve-selivel vivja meg a harcot.“ Ehhez a harchos ma még a jó öreg Montecuccelli receptje szerint is az a bizonyos három dolog szükséges. Péna? Kérdés, oh naiv és

fiatal kősgaság! Az a legkevésbé — mondja a szerzők.

„Bankemberek véleménye szerint az erdélyi magyarjellegű pénzügyesek mozgatható saját tőkéje és az általuk kifizetett hármasmilliárd lej körüli összegre rug, tehát bőven elég az erdélyi magyar gazdasági élet pénzelésére. Ezt az összeget többnyire magyar kisemberek birták a bankokra kamatosítva végett.”

Örömmel veszik a szívünk a fényes helyzetkép feltárására. Hála nektek bankemberek, hogy végre elárultatok az édes titkot, amit eddig csak kivételes szívesen kősgaságaink sejtettek. Mert ezek a huncut magyar kisemberek minket ugyan alaposan megtreftáltak! Amíg mi, néhány tájékozatlanok, aggódniuk éreztük, szegénységről sőt — urambocsá — anyagi lecsúszásról beszéltek, addig ők az öreg sporkasszák öblös gyomrában rakosgatták előre a pénzeszközöket, a milliárdokat a milliárdokkákat... s közben milyen megejtő élethűséggel játszották meg a pénztelen, elesett embert.

Ez a tanítvány! Tékéletes népművelés! Most már kezd derengeni előttünk a ravaszok sötétje mondás, értelme: kényeztetés elfogyott a így csak kalácsal kényeztetünk. Megősgaságunk koraszülöttségére nincs módunk; a kis emberek engedik, hogy a teheneszközöket adóssággal elárveressék, mert a pénzeszközöket a leendő gyárilap megalapozása céljából bankba rakják.

Zseniális ötlet! De ne lelkendezünk sokat, sürgősen a tettek menőjére! A gyergyói kerületi szövetkezet főosztálya szászker köbméter fával indul. A szükséges üzemi tőke 50—60 millió lej. Egyéb minden rendben van, csak ez a csokoly összeg hiányzik.

Alaposan tástetellel kérjük tehát bankembereinket, szíveskedjenek ezt az összeget a magyar kisembereknek erre a célra összegyűjtött botéléjükből és a saját mozgatható tőkeállományukból kerületi szövetkezetünk főosztálya részére kiutalni, annál is inkább, mert abból a bizonyos 3 milliárd lejből a számáranyunk szerint minket megillető további 40—50 milliót egyelőre még nem óhajtjuk igénybe venni. Erről az összegről jelenleg lemondunk, de javasoljuk reszben átutalni a kasszáknak (cca 20—25 millió), akik — úgy halljuk — nagyon bekeletlenkednek amiatt, hogy a szászokat a Szövetkezeti gazdaság-rendszeréből kifejeztette.

Hosszút pedig föltétlenül jár szövetkezeti kollégáknak és barátunknak, aki a Cs. N. hosszásótlója tanúbizonysága szerint a „Szövetkezeti gazdaság-rendszer” illetékes helyen fémjelentette.

Fenti tástetelleljes körösnk sürgős teljesítésének elvartában bíva, bísnük, hogy az erdélyi magyar gazdasági életnek koraszülöt átalakítása, a szövetkezeti gazdaság-rendszer cikkirójának elképzelése szerint, már csak rövid idő kérdése.

Özintén szólva kezdtem, „kősdősélnk” kezdés, komoly aggodalmat okozott a „Szövetkezeti gazdaság-rendszer” pénzügyi problémája, de ma már, mint a fentiekből kitűnik, derűlátóbban itéljük meg a helyzetet s a teljes kapitulációhoz csak egy biztosítékot kérünk a Cs. N. hosszásótlójától: Mi úncspélyesen kijelentjük, késsnek vagyunk elhinni, hogy a gyergyói falpar szükséges ötvenmillió üzemi tőkét (miután a nekünk járó százmillióból ötvenmillió laufot adtunk) bankjaink folyósítani tudják, de a Cs. N. hosszásótlója vállaljon garanciát, hogy „e jóhiszemű halvtásunka.” illetékesek nem fogják olyan tünetnek felfogni, amely a kenyerszerubbony kössel kötelendő vizeletét vonná maga után.

(A „sanda mézárós” már jó helyen tapogatózik, de még mindig nem oda vág, ahová kell. Net azonban kizárólag állatvédelmi szempontból tessék — higlye meg a Cs. N. hosszásótlója.) K-tó.

Rövid hírek.

As elmúlt hét nagy lépésekkel előbbre vitte a délkelet-európai államok sorsát. Befejeződtek azok a sorozatos megbeszélések, amelyek július 26-án, az előbbi hétnek pénteki napján kezdődtek Salsburgban illetve Rómában. A román, bolgár és szlovák államférfiak látogatottak el Németországba és Rómába, hogy tudomásul vegyék a tengelyhatalmak elképzelését a dunavölgyi és balkáni népek új elrendezésére vonatkozólag. Hitler vezérnek minden kérdésményes lépése a pénteki napot választja elindulásai. Most is péntek volt azon a július 26-án, amikor Délkelet-európa sorsátörtékre került. A tanácskozások a román államférfiakkal kezdődtek, máynap a bolgárok, azután a szlovákok következtek és július 29-én már mindenik ország képviselője vissza is érkezett hazájába. Három nap alatt tisztába tették Európának ezt a délkeleti vihársarkát. Az eredményeket a nagy kössvélemény nem ismeri. Mindössze a fősv asivárgott ki. Es pedig az, hogy Délkelet-európa népei maguk kell megpróbálják a kősdőtük fennálló ellentétet megoldását. A tengelyhatalmak legutósebben azt látnák, ha az érdekelt népek maguk találják meg a kibékülés lehetőségeit. A dolgok úgy alakultak, hogy a legközelebbi napokban már a délkelet-európai államok rákényszerülnek a megbékélés útjaira. Nem vitás hogy erre az utra a leggyorsabban rá kell lépni. Nem azért, mert a nagy hatalmak így vagy úgy kívánják. Nem, hanem elsősorban a magunk érdeke követeli meg azt, hogy megkendődjék a békés termelő munka. E tekintetben a román sajtó egyes hangjait alábbiakban adjuk: A „Romania” külpolitikai szerkesztője azt írja, hogy „a román kormány legbecsületesebben igyekszik majd, hogy asomossáddalval megegyezésre jusson. aznál a feltétellel, hogy a másik oldalon is ugyanolyan jóakaratot tapasztaljon a történelmi, földrajzi és gazdasági tényeken alapuló meg-

egyesés keresésében. — Cezar Petrescu vezércikkét ír az új európai szolidaritásról. Ezeket mondja: A politikai valóságérmet Délkelet-európa tökéletes megbékélését kívánja, új gazdasági rendet és kedvezőbb fejlődési feltételeket a történelmi által eddig kiemmelített összes államoknak, mert csak így, az itteni konszolidáció után lehet eredményesen hozzáfogni az egész Európa új rendjének megállapításához, egy átfogó terv alapján, valamint a béke megkötéséhez, mely szűttal kövessé less tekintettel a földrajzi határok körüli ellentétekre és a hangsúly az életfeltételek rendszerbe foglalására, az általános érdekek összehangolására és az európai szolidaritásra helyezni majd. Jól jegyezzük meg, a holnap béke és rend főként ebbe az irányba törekssük: európai szolidaritás.

Mindenesetre mindenki érti, hogy Délkelet-európa pillanatnyilag az érdeklődés előterébe került és az európai új elrendezés programjának első száma lett, amelyet az előjelek szerint gyors ütemben le kell játszania a szereplőknek. A szereposztás kétségtelenül megtörtént most Salsburgban és Rómában. A szereplők a szerepeket hozzávitték, gondosan tanulmányossák és a darabot rövidesen előadásra tűnik.

— Egy háborút előadítani könnyű dolog, de annál nehezebb azt befogni. Erre legbizonyított példa a japán—kínai háború, Pontosan három esztendője annak, hogy kitört és a háború és még igen messze látszik a befejezése. Három évvel ezelőtt úgy indult el és a háború, mint egy jelentéktelen összetűzés, amely mára alaposan kinőtte magát. Ezelő-ig kétmillióra becsülik a kínai áldozatok számát, Japán vesztesége is legalább egymillió ember. A katonai megszállás elől negyvenmillió kínai költözött más vidékekre. Oyan népvándorlás, amilyent nem ismer az emberiség története.

Távolkeleti és közelkeleti helyzet.

Közelkelet kérdése most új megoldás előtt áll. A francia hadsereg fegyverletétele az itt összpontosított hadseregre is vonatkozik. Es az angolokra néssve igen kellemetlen helyzetet teremtett. Angliának egymagának kell most itt is helytállnia.

A közelkeleti angol hadsereg parancsnoksága mindent elkövetett, hogy a franciák legalább a hadianyagot adják át az angol katonaságnak. A franciák azonban ezt sem tehetik meg a fegyverszüneti feltételek értelmében. Anglia ezzel Távolkeleten valóságban igen kritikus helyzetbe került. A francia hadsereg itt 130 ezer emberből állott. Es most elesik. Az angol hadsereg létszáma pedig 200 ezer ember. A francia hadsereg elvesztését nagyon nehezen, talán egyáltalában nem lehet új angol katonasággal pótolni, mert a Földközi-tenger az olasz hajóraj és repülőik ellenőrzése alatt áll. Az angol hadsereg egyedül elégtelen ennek a frontszakasznak a megvédésére. Anglia ezt a hadsereget eddig is azért tartotta, hogy megvédje a Suez-csatornát és a mosszuli közaljvezetéseket, amelyek Haifánál érik el a Földközi-tengert. Itt szivattyussák azután a tartályhajókba és szállítják Angliába.

Est a vezetéseket most különben megszállották Szíria, ahol a francia hadsereg táborosott, most teljesen védtelen. Anglia azért azzal a tervvel foglalkozott, hogy megszállja egész Szíriát. Csakhogy erre az Egyiptomban és Palesztinában elosztott 200 ezer angol katonát kellene felhasználnia. Es esetben védtelen maradna Palesztina, Egyiptom és Suez.

Nem számíthat a török hadseregre sem, mert a török képviselőház előtt a miniszterelnök kijelentette, hogy Törökország nem köteles beleavatkozni a háborúba. Es még a francia fegyverletétel idején volt. Azóta az orosz hadsereg is közelebb jutott Törökországhoz, mert megszállta Besszarabiát. Es az új helyzet Törökországot csak megerősíti eddigi állásfoglalásában.

Számitott Anglia Egyiptomra is. Az egyiptomi hadsereg is erősíthette volna valamennyire a közelkeleti angol hadsereget. Azonban Egyiptom megatartása nagyon hasonlít Törökország magatartásához. Ali Mather pass kormányja lemondott. Így egyiptomi politikai életben az angolellenesek győstek. Az új kormány nem követi a régi kormányt angolbarát politikáját. Esekután az egyiptomi hadseregre sem számíthat az angol hadvezetőség.

As arab államok is gondot adnak Angliának. Azok között is mozgolódás és nagy jövés-menés észlelhető. Irakból miniszterek érkeztek Törökországba. Azzal a tervvel álltak elő, hogy kössen szállják meg Szíriát, mivel itt a francia hadsereg már nem számit. Törökország ezzel a lépésével a tengelyhatalmakkal kerülhet ellentétbe. — Iran és Szaudi-Arábia ugyis semleges. Ha az angolok megpróbálnák kivonni hadsere-

gük egyrészét, es az arab államokat csak felbátorítaná arra, hogy betörjenek Palesztinába. A palesztinai arabok között pedig lázadás keletkezhet. Anglia magarahagyottsága különben is hatással van már az arabokra.

A helyzet tehát az angolok számára Közelkeleten komoly. Az olaszok készülnek a leszámolásra. Ezért Afrika más részéből nem lehet csapatokat elvonni. Az angolok helyzete veszélyességét növeli még a francia Földközi-tengeri hajóhad elesése is. Anglia kénytelen az egész Földközi-tenger védelmét saját hajóhadával eljátni.

Nem jobb a helyzet Távolkeleten sem. Japán iparkodik kihassználni azt az előnyt, hogy itt is csak Angliával kell leszámolni. Honkong maga japán sárlat alatt áll. A japán hajóhad ellenőrizheti a tengeren épügy, mint a szárazföldön a csapat- és élelemszállításokat. A partraszállt japán csapatok pedig a Honkong előtti területen folyton erősítéseket kapnak. Ezért az angol haderő főparancsnoka egész vesérkarával elhagyta már Honkongot és Szingapurba ment.

Jellemző az itteni helyzet komolyságára az is, hogy az angol hadvezetőség azzal a tervvel kénytelen foglalkozni, hogy Távolkeleten több fontosabb támaszpontot feladjon. Azt mondják azonban, hogy ezzel az örök összpontosítása következnék be.

Japán tudatában van kedvező helyzetének és ezt mindenképpen érezteti az angolokkal. Eddig minden fontosabb hadmozdulatról, melyek az angol érdekerületek és Kína között történtek, értesítette az angol főparancsnokságot. — Japán ezen értesítései ezután elmaradnak.

Anglia — úgy látszik — próbálkozik nehéz helyzetén segíteni. Erre vall az a hír, hogy Amerika és Anglia között Távolkeleten titkos egyezmény van. Az egyezménynek az volna a célja, hogy a távolkeleti angol és amerikai támaszpontokat kössen használhassák. Az bizonyos, hogy egy ilyen egyezményt az angolok igen drágán fizetnének meg. Amerika nagy előnyökhöz jutna Anglia hátrányára.

A japánok az angolok szorultságát más oldalról is kihassználják. A Csankaisek tábornoknak szóló hadianyag szállítását akérják minél eredményesebben ellenőrizni. Ezért a japán flotta több egységét a francia Indokina előtti vizekre küldték. — Így ellenőrizni tudják a Csankaisek számára küldött szállítmányokat. Indokina több határmenti városába Japán tisztviselők érkeztek, akik a szállítmányokat mind felülvizsgálják. A hadianyag és élelmiszer szállítmányokat elköbozzák.

A japán külügyminiszter, Arita, rádióbeszédet mondott Japán külpolitikájáról. Beszédében igen erélyes hangot használt. Kijelentette, hogy Japán célja Azsia új rendjének a megteremtése. A japán kormány azon a nézetben van, hogy a Délkínai tenger és Azsia földrajzi, történelmi és gazdasági egységet alkot. Ebből pedig az következik, hogy ezen a területen senkinek másnak nincsen joga semmihez sem, csak Japánnak.

Máskor ilyen kijelentés a nagyhatalmak körében nagy izgalmat váltana ki. Tiltakoznak elsősorban Anglia, azután Amerika, végül Franciaország. Ma egyik sem szól egy szót sem. Mind a három ország igen komoly gondokkal van elfoglalva. Ezért Japán erélyeskedhet, inténkedhet úgy, mint akarja.

Japánnak jut még arra is ideje és ereje, hogy Csankaisekkel is éreztesse hatalmát. Folytatja ellene a hadműveleteket. Ezek most Kuandsi tartományban folynak. Itt a Japán csapatok megszállták Lungesau városát. Ez a város már csak 30 km.-re fekszik Indokina határától.

As új kínai központi kormány szintén erélyes lépésre készül az engedélyes területek ellen. Ezeket a területeket a japánok sohasem nézték jószemmel. Azt tartották róluk, hogy a Csankaiseket támogatók táborához tartoznak. Az általános sürsavart most arra használja fel a kínai kormány, persze japán utasításra és kívánságra, hogy újabb követelésekkel álljon elő. As európai és amerikai hatalmaktól azt követeli, hogy az engedélyes területeket szüntessék meg, különben kénytelenek lennének megszüntetésük kérésétülvitelére erélyesebb eszközökhöz folyamodni.

Ilyen természetű japán politikai állásfoglalások és katonai természetű inténkedések egész

sorozata után nem osoda, ha az angolok tekintete újból India felé fordul. India az angol világbirodalom féltett kincse. Itt is próbálkoznak megint a hindukkal. Az indiai angol alkirály fogadta megint Gandhit, az ősszindusok vezérét. Tárgyalat vele. A tárgyalások eredménye azonban ismeretlen.

A távolkeleti helyzet nagyon érett már arra, hogy valamilyen rendkívüli eseménnyel lépje meg a világot.

Látogatás a csikmezei első gyümölcsfa-csometekertben.

Csikszentgyörgy községben hat hold területen létesített a Gazdakör gyümölcsfa-csometekertét.

En év tavaszán röviden megemlékeztünk arról, hogy Csikszentgyörgy községben, az E. M. G. E. keretébe tartozó Gazdakör, gyümölcsfa-csometekert létesítését határozta el. A B. László Lajos elnök, Márton György titkár és Mihály Gergely pénztárnok vezetése alatt működő Gazdakör belátta, hogy a talajművelés, kaszálójavítás, legelő tisztítás, mezőgazdasági és állattenyésztési szempontból időszerű és fontos kérdésnek tekintve, a gyümölcsfa-csometekert létesítésére való felkutatására is gondolni kell. Az 1600 lelket számláló Bükfalva községgel teljesen összeépült, 2800 lakosú Csikszentgyörgy község felkvése ugyancsak kiválóan alkalmas gyümölcsfa-csometekert létesítésére és ezzel kapcsolatosan méltóságot felállítására.

A Gazdakör lelkes vezetőségének, megértő tagjai segítségének érdeme, hogy ez a határozat nem maradt jószándékú tervzet, hanem falkolával összekötött gyümölcsfa-csometekert meg is valósult és túl van a kezdet nehéz szején.

Látogatás a gyümölcsfa-csometekertben.

Tekintettel arra, hogy a csikszentgyörgyi Gazdakör vállalkozása Csikmezeiben teljesen uttoró munka, melyet más községeknek is követnie kell, — látogatást tettünk a gyümölcsfa-csometekertben. Ince Dömök főesperes-blebános és Márton György birtokos, a Gazdakör titkára, kézséggel kísérték el és nyújtottak felvilágosítást a csometekert felől.

A Gazdakör a csometekert létesítésére a község egyik tiszabirtokosának 6 hold erdős területét vette bérbe 30 évre. A területet 10 éves forgóra parcellázták és a mai szaktudomány követelményeinek megfelelően csometekertet létesített rajta. An erdős terület a községtől mázfél kilométerre fekszik a Szentgyörgypataka mentén, idális szélvédett völgyben. A csometekertet deszkakerítés veszi körül. Erdés és eredeti módon odoították meg a gazdakör tagok a kertész kérdéseit: közmunkával fűszereket vágtak le a Fűszerpatak partjáról és azokat alkalmazták a szokásos u. o. kertész-„csomókaként. Ezekben szerezték a kertész deszkát. A fűszereket bízották és nemsokára zöld lombkoronába borultak, ami látványos és nagyserű, eltekintve attól, hogy élő sövényként védik a kertet. A kertben ideiglenes őrs és raktárház épült. S. János Gyula őrsi a kertet és eszt havi javadalmazást kap a Gazdakörtől. Már kézsén van a végleges és nagyobb őrs és raktárház tervrajza is. Feléptítésre jövőben kerül sor.

A községi munka okos felhasználása.

A nagyterjedésű kertben egyelőre 180 drb nemefajta gyümölcsfa van elültetve. Kéző gondozásnak és a kitörő környezetnek lehet köszönni, hogy mind élnek, sőt igen szépen fejlődnek. An erdei területet előbb fel kellett szántani, melyet a Gazdakör tagjai községi munkával: „kalákával“ végeztek el. Ugyancsak a tagok hoztak egy-egy székert trágárt a felszántott területre. Nemkülönbözték az adtak össze azt a burgonyamennyiséget is, mellyel a felszántott területet, talajelőkészítés szempontjából beültették. A kert közepeán öntöző ártok ártak, melybe száraz idő esetén könnyű szerrel be lehet vezetni az egyik helyi patakot. Kerre az esős időjárás miatt az idő nem kerül sor. A krumplic Márton György felügyelete alatt lókapával kapálták meg és igen kiadós termésre van kilátás. Szükség is van erre, mert a krumplic értékesítéséből befolyó pénzből kell kifizetni a házhoz.

A csometekert közelében pompás borvízforrás szolgálhat ki hő ivóvizot, sőt arra is alkalmas, hogy fürdőt létesítsenek belőle. Valamivel távolabb kézsén kizsölögő gődrök vannak és valószággal felkínálják magukat, hogy a hűléses betegségekben szenvedő emberek részére gyógyhelyet építsenek ki. S mind ez a sok természeti kincs a falutól pár kilométerre van és nagyban hozzájárul a szerencsés kiválasztott csometekert népszerűsítéséhez.

A Gazdakörnek az a további célja, hogy a falu közelében fekvő, több eser holdra terjedő, nagyserű fekvésű, szélvédett, de elhanyagolt területet gyümölcsfával ültet be. Évente mintegy 15 eser, az éghajlati viszonyoknak megfelelő gyümölcsfát ültetnek majd el és ezzel megteremtik Csikmeze első gyümölcsfa-csometekertét, hogy néhány év múlva megjelenhessen a piacon a versenytárs csik gyümölcs, ami hozzá fog járulni a nép életsszínvonalának emeléséhez.

Lokundótt nehézségek a megindulás alkalmával.

Amikor láttuk a csometekert magról ültetett apró palántáit és tudomást szerestünk arról, hogy kevésbé mintegy 15 eser csomoc van Márton György birtokos, Gazdaköri titkár kertjében, valamint Mihály Gergely kántor-tanító, Gazdaköri pénztárnok busgolkodásából 3500 az iskolakerítésben — felítettük a kérdést: honnan teremtetők elő a meginduláshoz szükséges minimális összeget?

— Hihetetlen, de úgy van — mondja Márton György titkár, ahinek esavalt mindenben megerősít Ince Dömök főesperes — hogy kezdetben a lelkesedésűntön kívül semmi sem volt. Amikor már anyagi eszközök hiánya akadályt képzett volna tervünk megvalósítása elé, Gazdakörünk asszál több tagja önként megadósította magát: évi 60 lelt adott össze a községi munkakörökön kívül. Kérelmetünk segélyt a csikszentgyörgyi és bükfalvi közbirtokosságtól. Eöbbl 25 eser, utóbbi ugyancsak 25 eser lelt iránysott elő költségvetésében. Csikszentgyörgy ki is fizetett 10 ezer lelt, ezzel szemben Bükfalva semmit sem folyósított. Csikszentgyörgy községétől község is megzavart 1000, Bükfalva pedig 500 lelt. Az E. M. G. E. kerésszel szerzősokot adott.

A Megőgazdasági Kamara segélyképpen ötez r kg. szabot adott és a gyümölcsfa árából 50 százalékot magára vállalt. Maros tartomány, megyefőnöki hivatal, pénzügyigazgatóság mind elszárltak a segélyezés, illetve segítés és költségek enyhítése elől. Szerencsére jövő tavasszal már értékesítésre kerül több eser drb csomoc és az is hozzájárul a csometekert fenntartásához és fejlesztéséhez. Fodor Pál márnok, az E. M. G. E. csik felügyelője és Dr. Buzás Márton csikszentgyörgyi orvos egyenként 1000—1000 lelt járultak hozzá a kezdeti költségekhez.

— Ugy tudom, hogy az ilyen csometekert vezetésehez kertészeti és gyümölcsészeti oklevelet kíván a törvény. Ki itt az oklevetes kertész?

— Ez úgy van. Azonban, amikor felemlítették ezt az akadályt az engedélyezésrel kapcsolatban — mondja Márton György — ugy segítettünk a dolgon: elutastam Kolozsvárra és az ottani gazdasági akadémián rendezett tanfolyam meglátogatása után lettem a kertészeti vizsgát és így ez az akadály is elhárult.

As állami hatóságok elismerése.

Természetesen az állami gazdasági hatóságoknak felügyeleti joguk van a csometekertre vonatkozólag. Nemcsak az E. M. G. E., mint magánintézmény, amely Szék Mihály nyug. földművelésügyi igazgató, alszék közvetveztő útján adott útmutatásokat, hanem a Csik Megőgazdasági Kamara is, Kosán Imre gazdasági felügyelő útján minden erkölcsi segítséget megadott, hogy ez az uttoró kezdeményezés sikeres legyen. Legutóbb a Maros tartomány gazdasági felügyelőségétől járt felhívás útján körutrá Acter Simon gazdasármárnok, aki elismerését fejtette ki a Gazdakör ilyen irányú munkássága felött.

Idők jele, hogy gazdasáradalmunk tudatára ébredt annak, hogy gyakorlati irányban kell dolgozni, nem tördölve a mindeütt megtalálható közömbösséggel, esetleg lekicsinyléssel, gúnyolódással, mellyel minden újítást fogad a székely nép, mert csak így lehet megalapozni a gazdaközség székely és jobb jövőjét.

Minden elismerést megérdemelt a csikszentgyörgyi Gazdakör vezetősége, mely felismerte, hogy a székely népben van haladó szellem és élniakarás és vezetőkben el az aggodalom a jövő nemzedék sorának biztosítása iránt.

Albert István.

Keresek jó szolgáltót gyilkostói villámhoz Inspector BORS, Camera Agricolá.

Egészségtan*)

Gyakrabban előforduló fertőző betegségek.

Kanyaró,

népies nyelven ezt hívják „himlő“-nek vagy „veres himlő“-nek. Akárcsak eöbbl, ez is főképpen gyermekbetegség. Lappangási ideje 9—11 nap, erre 5—8 nap hurutos időszak következik, szemkötőhártya gyulladással. Majd hirtelen felzölő lázzal megjelenik a kiütés: rózsaszínű-lilás, nem egészen összefolyó foltok kezdetben az arcon, majd az egész testen. A lés és kiütés 2—4 napig tart. Tüdőgyulladás előfordul, mint szövődmény. A betegség igen ragályos, kórokozója ismeretlen, az orr és száj ad szálást neki. Igazi ragályos ideje a hurutos időszak és a kiütés első napja. Csopfertőzés útján terjed, gátat vetni neki nehéz, mert mire a betegség előruja igazi természetét, legragályosabb időjén túl van. Elkülönítés a látszalanság után 1 hétig kötelező. Egyeserű esetek után nem feltétlenül szükséges fertőtleníteni. Hosszátartozókat 18 napig kell figyelni. A beteg körházba szállítani felesleges, sőt vesszedelmes is, tüdőgyulladás körházakban gyakoribb. Vedettséget hagy. Vedőoltása nincs. A tuberkulózis-fertőzésnek előkésztül az újat.

Báránymimlő.

(Egyes vidékeken erre mondják: Megkötte az apró a gyermeket.) Kisgyermeknek veszélytelen betegsége. Hason, törzsön található, fehérös hólyagokkal jelentkezik. Elkülönítés, orvosi felügyelet, tisztaság szükséges. Beszélgetés, fertőtlenítés nem kötelező.

Hólyagos himlő

((fekete himlő), valamikor népeket pusztító betegség, a kötelező himlőoltás óta ugy szólva eltűnt. A himlőoltás ideje az első évben van, újraoltás az iskolások kezdetén és a katonaságnál kötelező. A himlőoltás tulajdonképpen egy rekonvaleszciónak, a tehénhimlőnek átvitele az emberre (bőrbekezelés útján), mi által a szervezet a hólyagos himlő ellen is védettséget szerz. Felfedezője Jenner angol orvos (1798). A himlőhuzat, ragyás arcok a még ma is előforduló esetek következményei, többnyire be nem oltott egyéneknek.

*) Ebben a rovatban Dr. Nagy András orvosnak a magyar tannyelvű középiskolák felső osztályai számára összeállított „Egészségtan“ című kiadó könyvéből közlünk részleteket.

Uj rádió szaküzletemben

elállalok bármilyen javítást. Akármilyen típusú és bárkitől vett rádiókat leggyorsabban javítok.

Uj, nagy teljesítményű akkumulátortöltő berendezésemmel

töltést leggyorsabban végezek. Minden akkumulátort azonnal töltésre kapcsolok.

Rádió Vécsey

Mercurea-Ciuc, Str. I. C. Bratlanu 46
az Uri Kaszinó épületében, a régi üzlettel szemben. 16—

A osikmezei Magyar Népközség gazdasági osztályának közleményei.

Szessünk a tarlószántással.

Miheiyt learattunk, azonnal szessünk a tarlót sekélyen (10 cm.) felszántani. A gabona lekerülése után a föld igen hamar szárad, különösen most, amikor a sok eső azt összenyomta. Ha soká késlekedünk a szárazság áll be, a tarlótörés igen nehéz, ezen kívül jótékony hatásából is vessz, mert a nedvességből sok elpárolog.

A tarlótörés hasznai: a föld a gyomoktól megtisztul, a talaj jobban beered, több nedvesség marad a földben, a későbbi talajmunkák könnyebbek és szebbek lesznek, végeredményben pedig a termés nagyobb lesz.

Cséplés.

Még mindig sok hiba fordul elő a cséplés körül. Jobb volna, ha a munkásokat a géptulajdonos fogadná és fizetné egy, mint más vidékeken. Így olcsóbban és jobban jönne ki munkás, gépés és gada is.

Csépléskor az osztályosot is jaraasuk. Töréket, polyvát többször vizsgáljuk át. Egy lapátot benyomunk a polyva kövé, majd lefujjuk a polyvát róla. Rossz cséplésnél 2—4 szem mindig marad a lapáton, ami könnyen összevehető.

Aki cséplőgépet vásárol, vegyen hozzá szalmahordót is (elevator), ekkor 3—4 emberrel kevesebb kell. Nem kell attól tartani, hogy a mi udvarainkon nem fér el, elfér az, éppen egy, mint más vidékeken.

A gabona külön összehordását a mezőn mi nem tartjuk szükségesnek. Est a tűs ellen szokták. Ha tűs támad, a mezőn is eléghet a falu egész gabonája. A sik vidékekről került hozsák az a szokás, ahol nincsenek csűrök, mert általában kevesebb az eső, így szalma, polyva egész éven át a szabad ég alatt áll. Nem is tartják ott ogy nagy becében, mert igen sok szekoit lenni. Nem így nálunk. Itt folyton esik s a polyvának, szalmának, ami csak befér, csűrben a helye, annál is inkább, mert mi jelentékeny részét takarmányosásra használjuk.

A tűs ellen védekezésünk, ha kevesebbet isunk és a cigarettások részére a géptől távol egy állandó heiyrtől gondoskodunk.

Üszög.

Felismerhető arról, hogy a fertőzött busakalás polyvái szétállanak, a beteg szemek puffadtak, belselyük sötét, szíros tapintatu, hűdős anyaggal van tele, ami nem egyéb, mint a község magvainak keveréke. Csépléskor a busaszemeket külön burkal folasakadnak, az üszög magvai kiisahadulnak s az egészes busaszemekre tapadnak, ami által megfertőződnek s ha az ilyen magot csávásás nélkül elvetjük, üszögös busát kapunk.

Védekezni ellene biztosan lehet. Egy hektóliteres zsákba tessünk 50 liter busát, a busa tetejére 10 deka porolt, ezután a zsák száját bekötjük, 1—2 percig rássunk, hogy jól összekeveredjék. Ezután minden további nélkül elvetethetjük.

Ha erősebben fertőzött a busa, ugy kékkövet oldunk fel 1 százalékos méretben, vagyis 50 liter vízhez tessünk 50 deka kékkövet.

Est az oldatot egy kádba helyessük, egy kétfülű kasz kibélelünk szakkal, amit megtöltünk busával. Egy ember a kosarat két fülénél fogva a páclében tartja 10—15 percig, egy másik ember pedig kezével jól összenyomja a busát a lével, ezután száradás végett a ponyvára ünti.

Egyszerűbb, ha a busát egy teknőbe helyessük, egy fasékkal rá üntöztük a fenti módon készített levot, lapáttal jól összekeverjük, majd száradás végett kiborítjuk.

Tévedés azt hinni, hogy a dült busát nem lehet aratni kaszával.

4 középiskolát végzett, értelmos flut felvess fényképész-tanulónak, Biró József fényképészete, Osikszoreda.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Athelyesek. A gyulafehérvári püspöki főhatóság László Dénes aszerdai képlánt aug. 1-ével Sepsiszentgyörgyre helyezte át. László Dénes két évig működött városunkban és Zsigódon. A két év alatt igen rokonszenves papi és emberi egyéniséggel kivívta mindnyájunk nagybecsülését és szeretetét. Nemcsak szorosán vette papi teendőit végezte nagy buszossággal, hanem a társadalmi munkában is, kivált mint a helyi kat. népművelésügyi ifjúsági tagozatának igazgatója, a téli torna- és kulturális tanfolyamon, tevékenyen közreműködött. Különösen gyermekkel előtti lesea felelősen a derült lelkű hitoktató, aki nemcsak a hittanórákon vezette a seregbe lelkeket a valóság örök igazságainak ismeretére és szeretetére, hanem szívesen látta bármikor otthonában is a szibongó ifjú társaságot a örömmel eljátszott és elcsórákosított veük. Az új idők eszelleme szerinti fiatal lelképásitor távanását őszintén sajnáljuk a a legjobb kívánásaink kísérik őt új munkahelyére. (a)

— Gyűjtés eredmények a menekültek számára. Amint múlt számunkban beszámoltunk Csikvármegye Prefektusának elnökletével állandó jellegű munkafolyik a besszarabiai és bukovinai menekültek támogatására. Múlt héten a társadalmi gyűjtés további eredményeket hozott, amelyek során újabb pénz és természetbeli adományokkal gyarapodott az az alap, amely a menekültek céljait szolgálja.

— Az üdülőhelyekre vonatkozó új sárórarendelet. A vármegyei Prefektúra közli a Munkaügyi minisztérium 27294 számú, július hó 13-án kelt rendelkezését, amely szabályozza a hivatalosan üdülőhelynek nyilvántolt városok, vagy községekben levő kereskedések sáróráját, július 15-től szeptember 15-ig terjedő időre. Ezen idő alatt megszűnik a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvény. a) Vasárnap és törvényes ünnepnapokon minden kereskedések a kocsimák és bodogák kivételével déli 12 órakor sárnak. b) Étermek egész nap nyitva tartanak. c) A bodogák déli 12 óráig nyitnak d) Borbélyüzletek vasárnap délig nyitnak és heifón ugyanezen óráig sárnak. A kereskedések sárórája munkanapokon a következő: Reggel 7 óratól 1 óráig nyitnak és délután ismét 4 óratól este 7 óráig nyitnak a szombati és ünnepnapok kivételével. Kivételt képeznek a bodogák é kocsimák, amelyek egész napon keresztül nyitva tartanak. — Egyébként a nem üdülőhelyekre is ugy intézkedik a 27.297 sz. miniszeri rendelet, hogy gyarmatúru kereskedések messzárzokok, terményüzletek, tej és borlerakatok ugy dűben, mint este 30 perccel meghosszabbíthatják a törvényes sárórat.

— Váratlan fordulat a régi postatakarék betétek visszafizetésében. Hosszas újanjárásra az történt, hogy a román kormány e határozata a régi postatakarékbetétek visszafizetésének 1940. április 1-én való megkezdését. Az idő telt-múlt és mai napig sem indultak meg a visszafizetések, míg most az történt, hogy a pénzügyminiszter döntése szerint nem késpénzben, hanem értékpapirokban akarják kielégíteni a betétesek követeléseit. Bartha Ignác képviselő jövő héten felkeresi az illetékes minisztereket, akikkel tárgyalni fog ezen rendelkezésük megváltoztatása iránt.

— Összeesett kasszálás közben. Pál Tamás Alajos 82 éves gyergyóalfalvi gazda a menő kasszáit, miközben összeesett és pillanatok alatt meghalt.

— Megrögzött betörőt a gyimesi csendőrség. A gyimesközépleki csendőrség letartóttatta Csillag Károly ottani csángót, aki B. Ágá Istvánné házáat feltörte és azt kirabolta Csillag Károly már tilt hat hónapot hasonló betöréses lopásért.

— Megérkeztek a besszarabiai menekültek. Múlt számunkban említettük, hogy az Ortodox Román Nők Egyesülete 20 besszarabiai menekült elartáztát vállalta. A napokban megérkezett 16 besszarabiai egyetemi hallgató, akiket a csiksomlyói árvaházban helyezték el.

— Hárommillió leibe kerül a Csikmegyei Tanítók Háza. A Csikmegyei Állami Tanítók 522 tanító, tanítónő és övönöt aszamláló egyesülete elhatározta, hogy a megye székhelyén: Csikseredében „Tanítók Háza”-t épít fel. Az éltrevaló terv keresülvitelére a már elkészített rajzok és költségvetés szerint, hárommillió leire van szükség. — Kultúrúháza, ezáltalja és éterme lenne a tanítóknak egyben a Tanítók Háza. An épületet a vasuti állomás közelében, a régi temető sarokhelyén emelnék fel. Az egyesület távirati uton kért a nemrégben tartott közgyűlés alkalmából segélyt a közoktatásügyi miniszeriumtól a Tanítók Háza felépítését költségeihez való hozzájárulás céljából. A Tanítók Háza felépítésének sültérgeességét az egyesület vezetői karl- és nemzeti érvekkel indokolják.

— Halálhíradások. Öv. Sántha Istvánné 82 éves korában, folyó hó 26-án elhalt Csikpálfalván. Tiszteletese 28-án volt nagy részvét mellett.

— Koncsag Károly birtokos 70 éves korában július 30-án meghalt Csikszentimrén. Augustus 2-án délelőtt, a háznál történt temetői szertartás után felasállították Csikseredéba és itt a régi temetőbe, ósal mellé helyezték örök pihenőre.

— Üzeti árak fel nem tüntetésért 15000 lej pénzbírság. Marty Károly gyergyóalfalvi kereskedőt üzleti árak fel nem tüntetéséért néhány hónap pal eselött 15000 lej pénzbírsággal sújtották a spehrua törvény alapján. Marty a bírságolás ellen felebbeséssel élt. A felebbeséset azonban első fokon a törvényessék elutasította. A marosvásárhelyi táblához került az ügy, mely engedélyezte, hogy a július 8-án megjelent kegyelmi rendelkezés értelmében 10 százalékos kedvezményrel fizesse meg a bírságot.

— Teljesen pang a fürdőélet Csikmegyében. A fürdőüzemeltetők, bérlok és mindasok, akik a nyári nyaralás és üdülésből bizonyos hasznot reméltek: ebben az évadban nagyon megalapítottak és megkárosodtak. Csikmegye híres fürdő, üdülő és nyaralóhelyein nincs semmiféle élet. „Erdély Gyöngye”: Tuzsádfürdő olyan megalapított, mint amilyen népes, forgalmas szokott lenni máskor, a teljes szemen idején. Hasonló a helyzet a „Szentély Svájce”-al: a Gyilkostóval is. Ide még terdészet-tjárók legalább vasár- és ünnepnapokon, ha rövid időre is, eljönnek. Hargita-fürdő, a szentimrei Bűdösfürdő, Zsigódfürdő, Sötétpatak-fürdő: degyug ató csendjét, csodás visét, levegőt, fenyveket elenyésztő kevés számban keresetük fel gyógykúrára okvetlen rákényszerült betegek. A fürdővádnak az idén egyik legnagyobb ellensége volt a kedvezőtlen időjárás, a másik pedig az a bizonytalan és ideges légkör, melyben az ország népe a világesemények miatt már egy esztendő óta él. A természetjárás is megcsappant. Teljesen helyi érdeklődésre szorítkosik. Elmaradtak az Erdély nagyobb városából az Egyesekőre, Hargitára, Gyilkostóhoz stb. igyekvő társaságokozok. Úresnek a sok költséggel és utánjárással felépített menedékházak és a vezetőségek most azon törik a fejüket, honnan jön majd össze az az összeg, mely fedeni az épületek, fenntartását, örök fizetését stb.

— Két székeley asszony megakadályozta a végrehajtót a foglalásban Baló Istvánné és Bálint Sándorné csikseredi asszonyoknál — f-rjük távollétében — foglalást akart vezetni bizonyos ingóságokra Georgescu Nicolae állami adóvégrehajtó és a lefoglalt tárgyakat azonnal el is akarta szállítani. E: ellen a két székeley asszony tiltakozott és amikor a végrehajtót nem vette figyelembe, előbbi fejését, utóbbi dorongot ragadott és azaz szembeszállt a végrehajtóval és megakadályozta hivatali kötelessége teljesítésében. E: járás indult ellenük hivatalos közeg elleni erőszak miatt.

— A Szent Anna tó áldozata. A Szent Anna tó minden esztendőben megköveteli a maga áldozatát. A múlt vasárnap Varga Dénes 27-éves két gyermekes torjai gardálkodó fulladt bele a tóba. Est a szerencsétlenséget is a könnyelműség okozta. A tavon levő tutajra sokan ültek fel és kivestek a tó közepére. Közben a tutaj felborult, a társaság uszni tudó tagjai megmenekültek, Varga Dénes a vízbe való borulás után nem is került felssínre, a tutaj maga alá nyomta és ott telte halálát.

— A sertésbetegségek elleni oltóanyagot nemhogy ingyen, de meg kedvezményes áron sem adja a Mezőgazdasági Kamara. Rovid hírben közöltük, hogy a megye sok községtől érkezett jelentés szerint igen nagy mértékű sertésvesz dühözg a falvakban. Ezzel kapcsolatban rámutattunk arra is, hogy elsősorban a sertésártó gardák hanyagsága az oka annak, hogy a vérs ilyen nagymértékben ragadja el a mai gazdasági viszonyok között igen nagy értéket képviselő állatokat, mert — bár a Mezőgazdasági Kamara ingyen adja az oltóanyagot — nem sítnek beoitatni sertéseiket. — A gardák köréből most azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a Kamara nemhogy ingyen, de még kedvezményes áron sem adja az oltóanyagot. Eljárású assal indokolja, hogy a mai sertésárak o:yan magasak a régtelkez képest, hogy egészen könnyen megbírják az oltóanyag költségét. Pedig a sertésárak emelkedésével együtt hasonló mértékben emelkedtet az oltóanyagárak is. E:tesítésünk szerint az oltóanyag ára most oly magas, hogy egy egészen áges sertés oltási díja megfelel az oltandó állat élősu yával számítandó, kilogrammonkénti 2 lej 50 banéok. Es pedig jelentős költségget tesz ki különösen, ha több sertésr van szó. E:zel szemben a beteg sertés oltási díja ennek már kétszerese. Ugy a kasszonialalki, felcaiki, valamint gyergyói állatorvosok eddigi oltóanyag rendelése járásokint megköszöltü a 100 000 lejt, melyet természetesen a sertésártó és az oltásokat kérelmező gardáknak kell megfizetniük.

— Huszonöt ezer lejes bírság üzleti árjogynék ki nem függesztéseert. Az ellenőrző hivatal megyei községi kihágási jegyzőkönyvet vettek fel Farkas Mór gyergyóalfalvi kereskedő ellen. Az volt ellene a vád, hogy nem függesztette ki üzletében az árjegyzőket és az fructikéken a vételárát sem tüntette fel. Ezért 25 ezer lei pénzbírsággal sújtották. Felebbesés folytán a törvényessék külön választotta a két kihágási ügyet és a bírság összegét le:zillította 6803 lejre. E:zel szemben a marosvásárhelyi tábla, ahová a kincstár felebbesése folytán került az ügy, kimondotta, hogy a kértös kihágást esztévalasztani nem lehet és fúntertotta az eredeti 25 ezer lejes pénzbírságot, mely így jogerős.

— Sorozatos lakásfosztogatások Csikmegyében. A sürgős mai munkák miatt örimeletül hagyott lakások sorozatos fosztogatásáról érkesnek jelentések az ügyészségre. András József bánkfalvi gardálkodó lakásába is betörő hatolt be és bár a szomszédos szobában aludt Andrásné és leánya, egy egészen dobos gyűjtő elhasználásáva, minden értékesebb felkelhetőt elvitt. András József, aki időközben házasjött az erdei munkáról, a csendőrséggel együtt nyomon a tettes után. — Pollácsok Imréné cikszentimroni lakosnái, távollétében ugyancsak betörő járt, aki minden értékesebb holmit elvitt. A tettest ebben az esetben sikerült elfogni Puscaru Ioan munkanélküli nap-számos személyében. Átadták az ügyészségnek.

— Hűtlen elhagyásért két hónapi fogház. Tankó János gyimesbüki csángógarda még 1930-ban hűtlenül elhagyta családját és nem gondoskodott róla. A törvényes feleség — m:után többszöri felhívására sem állította vissza Tankó a házasági életközösséget, bűnvádi feljelentést adott be ellene. A törvényessék Tankót két havi elzárással sújtotta.

— Hirtelen halál a réten. Pál Tamás 82 éves gyergyóalfalvi garda kodó, a községtől egy kilométerre fekvő kasszáóján szentát takart. Hirtelen rosszul lett, összeesett és meghalt.

— Betörés útján szerzett pénzzel nagy mulatságot rendezett a bűntettelt es:őletű tolvaj B. Ágá Istvan (Verc) gyimesközépleki gardakodó jelen-tette a csendőrségen, hogy ismeretlen tettes ejzsaka behatolt a lakásába, felfosztotta a lakattal leas:tegyik iadáját és ellopia az abban talált 780 lejt. A csendőrség eslésekörű nyomozását indított a betörő kézrekerítésére, mert az volt a feltevése, hogy a megye több községéből jelentett betöréseknek ugyane az elkövetője. A napokban Karcsfalva községben a csendőrségnek feltűnt, hogy egy rendetlenül öltözött csángólegény mulat es egyre-másra fúst az egyik kocsimába betörő vendégeknek. Igazolásra asóltítottak fel, azonban e:fo-gadható hivatalos okmányai nem voltak és bekísérték az óráre. Kínallgatása során beismerie, hogy ő tört be Blaga lakásába, de a többi betörésről hallani sem akar. A lopott pénzből 500 lejt elvitt, míg a 280 lejt megtalálták nála. Átadták az ügyészségnek.

— Hirdetmény. Esazon hozzuk az érdekeltak tudomására, hogy folyó évi augustus 15-ig minden lakosnak kötelessége a nyilvántartási hivatali rendben lennie és személyazonossági bizonyítvánnyal kell bírnia. — Mindasok, akik ezen időponon nem fognak ezen kötelességüknek eleget tenni, a nyilvántartási hivatalra vonatkozó törvény értelmében a bíróságnak at lesznek adva. — Mercuria Ciuc, 1940. augustus 2. Ciucvarmegye readdórpáranacsok: Major Lascăr Gheorghe. A nyilvántartási hivatal főnöke: Daconu.

— Kiado egy szoba konyhás lakás, üzv. Dr. Novák Albertné csikseredai házában.

Vigyázz, hol és mit beszélsz!

Oficiul de Asigurări Sociale, Mercuria-Ciuc. Serviciul de urmărire. Nr. 2053—1940.

Publicație de vânzare. Subsemnatul agent de urmărire al Casei Centrale, conform art. 27 din legea de urmărire, fac cunoscu prin aceasta, că in ziua de 12 August anul 1940, ora 10—12, se va vinde prin licitație la Biosad, jud. Treiscaune, averea D-ului Iag. Ga. Igaaf et Comp. „Carpitus”, obiectele ce i s'au sechestrat prin procesul-verbal cu Nr. 34—1940, pentru nepiata sumei de Lei 65430. — plus cheltuieli și dobânzi, datorate Oficiului de Asigurări Sociale Mercuria Ciuc.

Obiectele sechestrate sunt: 20 (douazeci) vagoane piatră fasonată (pavele), care se află în cariera debitorului, chiar lângă gara Biosadul-Oitului, jud. Treiscaune.

Prin urmare, acia care vor voi a concura la licitația acestor obiecte, să se prezinte la locul indicat, în ziua și la ora fixată. Se cere concurență să depună mai întâi o garanție de 10% din valoarea obiectelor.

Agent de urmărire delegat, (ss) Ioan Truția.

MODELL KALAPOK
tis napenként új formák első
árban, megtekinthető
VENCZEL TANÁRNÉNÁL
Ugyanett készülnék minden-
nemű női kalapok elsőrendű
anyag hozzáadásával. Kalapok
átalakítása a legrovidebb idő alatt.
Mercuria-Ciuc, I. O. Bratlanu (Gimn-
asium)-ucaa 112. sz., a Sörház közelében.

Anunț. Școala de Gospodărie rurală Su nău-Ciuc, dorește să cumpără una trăsură pe harcuri pentru doi cai, în stare bună. Ofertele se primesc la cancelaria școlară până la 1 August 1940. Direcțiunea.

HEGEDŰÓRÁKAT
conservatoriumi módszer
szerint, jutányosan ad:
SPRENZ GIZI, M.-Ciuc.
Str. I. G. Duca (Gimnasiun-ucaa) 130.